

Nr 430

Av herr **von Friesen**, om *framläggande av förslag till lag angående skolplikt*.

I samband med den pågående omdaning av vårt skolväsende utfärdade Kungl. Maj:t den 23 maj 1958 ny folkskolestadga (nr 399). Den upptager i sitt andra kapitel regler om skolplikten. Dessa stadganden anger bl. a. den närmare omfattningen av denna skyldighet samt reglerar de tvångsmedel som får tillgripas för att säkra skyldighetens fullgörande, i sista hand hämtning till skola.

Bestämmelser av denna art, som reglerar för medborgarna betydelsefulla förhållanden och som griper in i deras personliga frihet, bör enligt numera allmänt tillämpade konstitutionella principer intagas i av konung och riksdag gemensamt stiftad lag. Tidigare uppfattning, att dylika föreskrifter kunde meddelas på administrativ väg med stöd av Konungens s. k. ekonomiska lagstiftningsmakt, får betraktas som helt övergiven.

Sedan gammalt har i vårt land bestämmelserna om den allmänna skolplikten utfärdats i administrativ ordning. Detta förhållande har sin naturliga historiska förklaring och går tillbaka på den konstitutionella åskådning, som ännu var allmänt omfattad vid den tidpunkt, då skolplikten först stadgades i vårt land på 1840-talet. Sedan länge torde emellertid tiden vara mogen för att låta bestämmelserna på detta område erhålla den konstitutionella kvaliteten, som de enligt nutida uppfattning bör ha.

Frågan berördes vid 1958 års A-riksdag i samband med en proposition om skolförhållandena och i anledning av denna väckta motioner.

Statsutskottet (utl. 1958 A: 89 s. 38) tog därvid icke avstånd från de här framförda synpunkterna, men fann det olämpligt att i nuvarande läge begära framläggande av ett lagförslag i ämnet och förutsatte, att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på frågan samt att Kungl. Maj:t, bl. a. då förhållandena på skolväsendets område funnit fastare former, toge under övervägande att förelägga riksdagen förslag om en allmän skollag, innehållande bestämmelser angående bl. a. skolplikten.

Det kan dock knappast anses tillfredsställande att denna fråga undan skjutes till den förmodligen tämligen avlägsna framtid då förhållandena på skolväsendets område kan väntas ha stabiliserats. En lösning bör åstadkommas dessförinnan. Det synes därför önskvärt att riksdagen redan nu bestämt uttalar sig för att förslag till lagregler om skolplikten snarast möjligt bör föreläggas riksdagen.

Vid utarbetande av ett lagförslag i ämnet bör hänsyn tagas, icke endast till de i folkskolestadgan nu upptagna reglerna om allmän skolplikt, utan

även till de i stadgan omnämnda bestämmelserna om särskild skolplikt avseende fjällsamernas barn, blinda och döva barn samt vissa psykiskt efterblivna barn, vilka nu återfinnes på annat håll. Det kan förtjäna nämnas, att bestämmelserna beträffande skolplikt för blinda barn liksom för psykiskt efterblivna barn redan nu är intagna i författningar av lagkaraktär, medan å andra sidan t. ex. samebarnens skolplikt regleras i den på administrativ väg utfärdade nomadskolestadgan. Det bör i detta sammanhang övervägas om icke alla bestämmelser rörande skolplikten bör sammanföras i en lag.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte snarast förelägga riksdagen förslag till lag med regler rörande skolplikten.

Stockholm den 27 januari 1959

Bertil von Friesen